

Dnr 01-2017:505

Ab4

Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

u.remissvar@regeringskansliet.se

U2017/02610/S

**Yttrande över betänkandet Fler nyanlända elever ska uppnå
behörighet till gymnasiet (SOU 2017:54)**

Skolväsendets överklagandenämnd lämnar följande synpunkter på de områden som särskilt berör nämndens arbete.

1. Inledning

Överklagandenämnden har, när det gäller flertalet av författningsförslagen inget att erinra. Nämnden har dock synpunkter på utformningen gällande vissa bestämmelser och den avgränsning utredningen gjort av målgruppen i de föreslagna bestämmelserna i 3 kap. skollagen (2010:800). Nämnden avstyrker den föreslagna ändringen av 17 kap. 11 § skollagen.

2. Åtgärder till stöd för nyanlända i grundskolans senare årskurser (avsnitt 5)

2.1 Individuell studieplan (ny bestämmelse i 3 kap. 12 g § skollagen)

Överklagandenämnden har inget att erinra mot den föreslagna bestämmelsen.

2.2 Anpassad timplan (ny bestämmelse i 3 kap. 12 h § skollagen)

Överklagandenämnden har inget att erinra den föreslagna bestämmelsen, men vill lämna följande synpunkter på bestämmelsens utformning.

Särskilda skäl i skollagens mening

Nämnden noterar att bestämmelsen utgör ett undantag till nuvarande bestämmelse om anpassad studiegång. Då bestämmelsen innebär åtgärder som annars hade utgjort särskilt stöd anser Överklagandenämnden att det är av vikt att begrepps-användningen är konsekvent i förhållande till sådana insatser.

Utredningen föreslår att en anpassning av timplanen ska kräva *särskilda skäl*. Det är samma rekvisit som i bestämmelsen om enskild undervisning eller placering i särskild undervisningsgrupp (3 kap. 11 § skollagen) och innebär att en anpassning av timplanen endast ska ske *undantagsvis* och när andra åtgärder prövats eller bedömts som otillräckliga.

Den av utredningen beskrivna målgruppen för bestämmelsen (s. 183) kan antas omfatta en stor andel av de elever som mottagits i det svenska skolväsendet i årskurs 7-9. Nämnden ställer sig därför frågande till om avsikten är att bestämmelsen ska tillämpas med samma restriktivitet som rekvisitetet *särskilda skäl* ger vid handen.

Överklagandenämnden föreslår därför att regeringen i det fortsatta lagstiftningsarbetet överväger om bestämmelsen kan utformas på något annat sätt, eller att det på annat sätt tydliggörs hur bestämmelsen är avsedd att användas. Annars riskerar betydelsen av rekvisitetet *särskilda skäl* att urvattnas när det gäller stöd till elever.

Överklagbarhet

Överklagandenämnden noterar att ett beslut om anpassad timplan inte ska kunna *överklagas*. Det finns enligt Överklagandenämndens mening anledning att överväga om inte en sådan möjlighet ändå bör införas. Bestämmelsen liknar möjligheten att reducera ett program i gymnasieskolan enligt 9 kap. 6 § gymnasieförordningen (2010:2039). Även där krävs samtycke. Nämnden har emellertid sett exempel på att rektorn har fattat beslut med stöd av denna bestämmelse utan elevens samtycke¹. Överklagandenämnden ser därför att en elev kan ha behov av att få beslutet överprövat.

Ett liknande resonemang kan föras gällande den föreslagna rätten till *studiehandledning på modersmålet* som inte heller föreslås kunna överklagas.

Tidsbegränsning av åtgärden

Nämnden ställer sig frågande till den föreslagna *tidsgränsen* på tre år. Frågan om begränsningen i tid berörs inte i betänkandet. Överklagandenämnden har svårt att se varför det skulle finnas ett behov av en sådan begränsning.

2.3 Avgränsningen av målgruppen i de föreslagna bestämmelserna i 3 kap. 12 g, 12 h och 12 i §§ skollagen

Överklagandenämnden noterar att bestämmelserna enligt förslaget omfattar de nyanlända elever som har mottagits i skolväsendet i årskurserna 7-9. Nämnden ställer sig tveksam till denna avgränsning av målgruppen.

De elever som mottagits i skolväsendet i årskurs 6 har, enligt utredningens egna genomgångar, även de svårare att klara grundskolans krav. Bland annat anges att de elever som anländer efter 12 års ålder har betydligt svårare att klara de språkliga kraven, eftersom den kritiska åldern för språkinläring infaller vid 12-13 års ålder (s. 46). Att avgränsa målgruppen på detta sätt innebär vidare att de elever

¹ Överklagandenämndens beslut den 26 maj 2015, dnr 2015:46

som tagits emot i årskurs 6 inte får någon utökad uppföljning av sina kunskaper; *varken* i form av en individuell utvecklingsplan (IUP) *eller* ISP.

Överklagandenämnden föreslår därför att regeringen i det fortsatta lagstiftningsarbetet ska se över målgruppen. Exempelvis kan bestämmelserna omfatta de elever som tagits emot i det svenska skolväsendet i årskurserna 6-9 alternativt elever som betraktas som *nyanlända* i skollagens mening *under den tid de går i* årskurserna 7-9. De elever som mottagits i skolväsendet någon termin tidigare får därmed del av samma åtgärder under sin högstadietid.

2.4 Numreringen av bestämmelserna i 3 kap. 12 a – i §§ skollagen

Enligt Överklagandenämnden innebär utredningens förslag att skollagens tredje kapitel blir än mer svåröverskådligt. Överklagandenämnden föreslår att regeringen i det fortsatta lagstiftningsarbetet i vart fall överväger att göra en översyn av paragrafindelningen i 3 kap. skollagen.

3. Fler vägar in i gymnasieskolan (avsnitt 8)

3.1 Revidering av bestämmelsen i 17 kap. 10 § skollagen

Överklagandenämnden har inget att erinra mot den föreslagna bestämmelsen, men vill lämna följande synpunkter på bestämmelsens utformning.

Enligt författningsförslaget krävs *synnerliga skäl* för att de ungdomar som saknar godkända betyg i svenska ska kunna antas till programinriktat individuellt val. Nämnden noterar att detta innebär att bestämmelsen är avsedd att tillämpas mycket restriktivt. Mot bakgrund av de uttalanden som görs i betänkandet anser Överklagandenämnden att det är oklart om detta är avsikten.

Överklagandenämnden anser vidare att regeringen i det fortsatta lagstiftningsarbetet bör överväga om bestämmelsen kan utformas på något annat sätt, exempelvis i enlighet med 16 kap. 32 § skollagen, som liknar den föreslagna bestämmelsen.

Ett beslut som har fattats med stöd av den föreslagna bestämmelsen kan överklagas till Överklagandenämnden. Det kan finnas anledning att exempelvis i en författningskommentar förtydliga att ett beslut med stöd av bestämmelsen kan prövas av nämnden.

3.2 Revidering av bestämmelsen i 17 kap. 11 § skollagen

Överklagandenämnden avstyrker den föreslagna ändringen av bestämmelsen i 17 kap. 11 § skollagen.

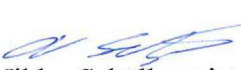
Överklagandenämnden anser att ändringar i lagstiftningen inte bör genomföras i onödan. Syftet med förslaget är enligt utredningen att *förtydliga* hur målgruppen för övriga introduktionsprogram förhåller sig till målgruppen för

Dnr 01-2017:505

språkin introduktion (s. 297 ff.). Om någon ändring i sak inte är avsedd kan det i stället vara lämpligt att på annat sätt sprida kunskap om hur bestämmelserna är avsedda att tillämpas. Om det behöver tydliggöras i lag vilka elever som ska erbjudas språkin introduktion i stället för andra introduktionsprogram bedömer Överklagandenämnden att det är mer lämpligt att i 17 kap. 12 § skollagen förtydliga vilka elever som ska erbjudas språkin introduktion.

Överklagandenämnden noterar slutligen att ett beslut om mottagande till yrkesintroduktion för en grupp elever med stöd av den föreslagna bestämmelsen kan prövas av nämnden. Det kan finnas anledning att exempelvis i en författningskommentar förtydliga att ett beslut med stöd av bestämmelsen kan prövas av nämnden.

På Överklagandenämndens vägnar

Niklas Schüllerqvist

Beslutet har fattats av Niklas Schüllerqvist, ordförande i nämnden, samt Magnus Åhammar, Birgit Blomqvist, Einar Jakobsson, Gunilla Thole och Marie Johannesson efter föredragning av juristen Helena Söderberg. ~~Ersättaren Christina Ridderman Karlsson och Kanslichefen Anna-Karin Lundgren och juristen Nisse Rosenlund Hedman har även varit med vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.~~

Justerat den
16 nov 2017
av Nisse
Rosenlund
Hedman